

N:o 62.

Ank. till Riksd. Kansli den 13 Maj 1879, kl. 12 midd.

Utlåtande, i anledning af väckta motioner om försäljning af vissa kronan tillhöriga hemman och lägenheter.

(I. A.)

Uti särskilda inom Riksdagens Andra Kammare väckta och till Stats-Utskottets förberedande behandling hänvisade motioner är uti förevarande ämne föreslaget:

1:o) af Herr C. J. Svensén (i motion N:o 5),

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att de kronans hemman och lägenheter, hvilkas bibeihållande åt kronan icke på grund af särskild anledning påkallas, och hvilka vid anställd arrendevärdering beräknats icke kunna lempa högre arrendeafgift än 1,000 kronor årligen, måtte på enahanda vilkor, som i Kammarkollegii cirkulär den 14 Augusti 1874 rörande försäljning af vissa kronolägenheter föreskrifvits, få å offentlig auktion försäljas, och att de medel, som härigenom komme att inflyta, skulle användas till minskande af statens skuld eller till bestridande af utgifter för statens jernvägsbyggnader; samt

2:o) af Herr P. Larsson (i motion N:o 106),

att det af Kongl. Maj:t och Riksdag förut fattade beslut om försäljning af vissa kronohemman och lägenheter, som icke gafve öfver 200 kronor i årligt arrende, måtte tillämpas äfven på sådana hemman och lägenheter, som från hospitalen blifvit till kronan indragna, och att de medel, som genom försäljningen inflöte, skulle på enahanda sätt användas.

Med bifall till derom framställd nådig proposition beslöt 1874 års Riksdag, att sådana kronan tillhöriga, under Kammarkollegii förvaltning

Bih. till Riksd. Prot. 1879. 4 Saml. 1 Afd. 40 Häft.

ställda och för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfverstege 200 riksdaler, och hvilkas bibehållande åt kronan icke på grund af befintlig skogstillgång eller af annan särskild anledning påkallades, skulle, i den mån derom gällande arrendekontrakt efter uppsägning eller eljest närmade sig sitt slut, få, under iakttagande af de föreskrifter Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt meddela och på i öfrigt angifna vilkor, på offentlig auktion till den högstbjudande försäljas; hvarjemte och då Riksdagen ansåge, att de medel, som genom denna försäljning komme att inflyta, icke borde användas till lopande utgifter, utan ställas till Riksdagens förfogande för att användas till inköp af skogbärande eller till skogsodling tjenlig mark, Riksdagen beslöt, att omförmälda medel skulle af Statskontoret levereras till Riksgäldskontoret att der särskilt bokföras, intill dess Riksdagen om desamas användande i ofvan antydda syftning fattat beslut. Sedermera har Riksdagen, jemlikt underdårig skrifvelse den 24 Maj 1877, medgifvit, att nyssberörda medel måtte, i den mån tillfället sig yppade till inköp af dylik mark, hvilka af Kongl. Maj:t pröfvades vara fördelaktiga och hvartill medel icke kunde beredas från det till skogsväsendet anvisade reservationsanslag, få för sådant ändamål af Kongl. Maj:t disponeras och följaktligen på Kongl. Maj:ts reqvition från Riksgäldskontoret utbetalas.

I nådig proposition till 1877 års Riksdag, angående förvaltningen af kronans domäner, föreslog Kongl. Maj:t, bland annat, att Riksdagen måtte för sin del medgifva, att de hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgifterna då icke öfverstege 200 kronor, ävensom de, å hvilka vid utarrendering dädanefter icke erhölles högre arrendeanbud än 200 kronor, och hvilka icke lämpligen kunde med annan egendom under ett arrende förenas, måtte få, der så af Kongl. Maj:t pröfvas lämpligt, under iakttagande af de föreskrifter, som af Kongl. Maj:t kunde varda meddelade, på offentlig auktion till den högstbjudande försäljas under de vilkor, som redan vore af Riksdagen i afseende å sådan försäljning bestämda, samt att köpesumman måtte ställas till Kongl. Maj:ts disposition att användas för inköp af annan fast egendom, företrädesvis skogsmark. Genom Kamrarnes i ärendet fattade olika beslut förföll dock frågan härom. Af omförmälda nådiga framställning framgår emellertid, att Kongl. Maj:t i enlighet med hvad Stats-Utskottet vid nästlidet års riksdag jemväl ansett, funnit ofvan omförmälda, af 1874 års Riksdag beslutade försäljning af kronoegendomar endast afse de hemman och lägenheter, som den tiden stått under Kammarkollegii förvaltning.

Utskottet, som fortfarande delar nämnda åsigt, föreställer sig, att 1874 års Riksdags beslut angående försäljning af kronoegendomar lämpiligen borde utsträckas äfven till de hemman och lägenheter, som efter nämnda tid kommit under Kammarkollegii förvaltning. Samma skäl, som legat till grund för den år 1874 beslutade försäljningen, synas äfven vara tillämpliga i fråga om sistberörda kronoegendomar; och nödig reda och enhet i förvaltningen synas bjuda att med likartade egendomar på enahanda sätt förfares. Enligt bifogade tabell (Bil. Litt. A) uppgår antalet af nu till försäljning ifrågasatta hemman och lägenheter till sammanlagt 462, för hvilka — med tillägg af dem, derå, enligt hvad uti den vid tabellen fogade anmärkning är antydt, taxeringsvärde icke kunnat uppgifvas — detta värde år 1874, jemlikt domänkomiténs uppgifter, utgjorde 1,128,263 kronor.

Hvad beträffar den föreslagna försäljningen af egendomar med beräknade arrendeafgifter till belopp öfverstigande 200 kronor, får Utskottet, som till upplysning i ärendet bifogar en förteckning (Bil. Litt. B) å de hemman och lägenheter, hvilka jemlikt Kammarkollegii cirkulär den 14 Augusti 1874 blifvit intill 1878 års slut på offentlig auktion försällda, anföra, att Utskottet anser en sådan utsträckning af beslutet om försäljning af kronoegendomar så mycket mindre böra för närvarande ega rum, som dels resultatet af den år 1874 beslutade försäljningen icke ännu kunnat till fullo inhemtas, dels de förändrade anordningar beträffande förvaltningen af statens domäner, som Kongl. Maj:t i anledning af Riksdagens i ämnet år 1877 fattade beslut vidtagit, ännu icke kunnat lemma någon säker ledning för bedömandet, huruvida ifrågavarande egendomar böra med fördel för det allmänna fortfarande af staten förvaltas eller till enskilde afyttras, dels slutligen, i händelse af försäljning utaf de efter år 1874 under Kammarkollegii förvaltning ställda kronoegendomar med arrendebelopp icke öfverstigande 200 kronor, en icke oväsentlig tillökning skulle komma att ske i de egendomar af ifrågavarande beskaffenhet, hvilka komme att under en jemförelsevis kort tid till försäljning utbjudas.

I anledning häraf får Utskottet hemställa,

att Riksdagen må för sin del medgifva, att den vid 1874 års riksdag beslutade försäljning under vissa vilkor af sådana, kronan tillhöriga, under Kammarkollegii vård ställda och för statsverkets räkning utarrenderade hemman och lägenheter, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfverstege 200 kronor och hvilkas bibehållande åt kronan icke på grund af befintlig skogstillgång eller

af annan särskild anledning påkallades, må utsträckas jemväl till de egendomar af enahanda beskaffenhet, hvilka efter nämnda tid kommit under omförmälda embetsverks förvaltning;
och lärer, i händelse af bifall härtill,
underdårig skrifvelse i ämnet böra till Kongl. Maj:t aflåtas.

Stockholm den 12 Maj 1879.

På Stats-Utskottets vägnar:

CARL EKMAN.

Reservat i oner:

af Herr *L. M. Nordenfelt*;
af Herr *F. von Strokirch*;
af Herr *Liss Olof Larsson*, som ansåg, att de medel, som komme att inflyta för de egendomar, angående hvilkas försäljning beslut nu kunde fattas, borde användas till förstärkande af statsverkets grundfond.

Bil. Litt. A.

Uppgift å sådana, jemlikt Kongl. brefvet den 12 Maj 1876 och i följd af senaste löneregleringen för indelta armén till statsverket indragna samt genom Serafimer-ordensgillets eller vederbörande boställs-direktioners försorg utarrenderade hospitals- och militieegendomar, för hvilka årliga arrendeafgiften icke öfverstiger 200 kronor.

		Antal hemman.	Antal lägenheter.	Taxeringsvärde år 1874 enligt domänkomiterades uppgift.	Summa arrende i penningar efter 1877 års medel- markegångspris å persedlar.	
Stockholms	län	3	1	7,400	—	395 95
Upsala	»	10	1	30,600	—	1,608 15
Södermanlands	»	17	2	57,300	—	2,778 51
Östergötlands	»	3	29	39,480	—	2,442 09
Jönköpings	»	30	3	92,900	—	4,648 06
Kronobergs	»	32	3	139,900	—	5,138 39
Kalmar	»	—	4	—	—	308 —
Gotlands	»	—	35	37,600	—	2,524 68
Kristianstads	»	25	35	95,400	—	4,549 64
Malmöhus	»	1	41	14,500	—	2,023 36
Hallands	»	16	2	47,600	—	931 70
Göteborg och Bohus	»	4	10	18,100	—	1,389 65
Elfsborgs	»	47	—	154,400	—	6,143 35
Skaraborgs	»	11	2	44,700	—	1,544 84
Värmlands	»	3	8	17,040	—	808 07
Örebro	»	6	6	19,600	—	958 82
Vestmanlands	»	8	6	32,400	—	1,238 08
Kopparbergs	»	11	—	29,843	—	1,361 05
Gefleborgs	»	6	—	53,200	—	913 29
Vesternorrlands	»	—	1	5,400	—	146 36
Jemtlands	»	31	—	132,600	—	4,284 70
Vesterbottens	»	5	—	35,100	—	776 53
Norrbottens	»	4	—	23,200	—	455 50
Summa		273	189	1,128,263	—	47,368 77

Anm. I summan ingå 6 hemman och 61 lägenheter med arrenden af sammanlagdt 4,624 kronor 36 øre, för hvilka taxeringsvärden ej kunnat här upptagas, emedan 3 hemman och 39 lägenheter med arrenden af tillsammans 2,243 kronor 22 øre icke finnas i bevilningstaxeringslängderna öfver fast egendom upptagna samt återstående 3 hemman och 22 lägenheter med arrenden af tillhöpa 2,381 kronor 14 øre taxerats gemensamt med annan egendom.

Bil. Litt. B.

Förteckning å de hemman och lägenheter, som, jemlikt Kongl. Kammarkollegii cirku-

Län.	Härad.	Socken.	Hemmans eller lägenhets namn.
Upsala	Bälinge	Bälinge	Piparrödningen
Östergötlands	Finspånga läns	Vånga	Stora Bleckkärret
D:o	D:o	Regna	{Skärtäppan, en kronoutjord (fins ej upptagen i domänkomiténs för- teckning)
D:o	Lösings	Krokeks	Böksjötorp
Kronobergs	Allbo	Vislanda	Råken eller Råknan
D:o	D:o	Thorsås	Sporre eller Thorsås qvarn
Malmöhus	Luggude	Mörarps	Mörarp, kronobete
D:o	D:o	Hässlunda	Harahuus, d:o
D:o	D:o	Ottarps	Tjutebro, d:o
Elfsborgs	Marks	Sättila	Almered Torkelsgården
Örebro	Karlskoga	Karlskoga	Norrgrytstorp
Vestmanlands	Våhla	Öster Våhla	Slättan
			S:gr
Transport från Stats-Utskottets utlåtande den 14 Maj 1878, N:o 67			
			Summa

lärt den 14 Augusti 1874, blifvit intill 1878 års slut på offentlig auktion försålda.

Nummer.	Mantal.	A r e a l.								Städia, som utöfver årliga arrendet på en gång erlagts.	Taxerings- värdet år 1874.	Köpe- skilling.	De utfär- dade köpe- brevens datum.		
		Åker, trädgård och tomt.	Äng.	Skogs- och hagmark.		Summa.		Årligt arrende i penin- gar eller persedalar enligt 1875 års markgång.	År.				Dag.		
—	—	qv.-ref	st.	qv.-ref	st.	qv.-ref	st.	qv.-ref	st.	kronor	ö.	kronor	ö.	—	—
—	—	1/16	13 79	184 54	205 —	403 33	39 33	—	—	1,200	—	2,030	—	1878	20/3
—	—	1/8	21 17	100 63	168 —	289 80	72 74	—	—	2,400	—	8,150	—	1878	6/11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,100	—	1878	28/3
—	—	1/8	18 08	72 41	102 —	192 49	48 50	—	—	2,000	—	2,500	—	1878	6/11
—	1	1/2	59 92	308 91	392 —	760 83	196 18	—	—	5,200	—	11,150	—	1878	28/3
—	8	1/2	57 05	129 64	260 —	446 69	196 18	—	—	10,200	—	10,500	—	1878	28/3
—	—	—	12 74	—	—	12 74	27 72	—	—	600	—	1,300	—	1878	20/3
—	—	—	9 62	—	—	9 62	24 70	—	—	600	—	750	—	1879	29/1
—	—	—	—	—	—	—	15 88	—	—	500	—	1,505	—	1879	29/1
—	2	1/2	47 77	—	1,287 66	1,335 43	106 04	—	—	5,500	—	6,687 50	—	1878	20/3
—	—	1/8	19 14	4 97	648 60	672 71	100 —	—	—	3,000	—	15,600	—	1878	28/3
—	1	1/4	51 41	95 11	403 20	549 72	75 90	—	—	1,100	—	5,155	—	1878	28/3
—	—	—	310 69	896 21	3,466 46	4,673 36	903 17	—	—	32,300	—	68,427 50	—	—	—
—	—	—	1,453 13	5,129 01	11,432 62	18,014 76	4,126 04	—	—	124,180	—	333,612	—	—	—
—	—	—	1,763 82	6,025 22	14,899 08	22,688 12	5,029 21	—	—	156,480	—	402,039 50	—	—	—